

Χρήστου Σπ. Χριστοδούλου

Εισαγωγικά

Την 7^η Ιανουαρίου, την επομένη της μεγάλης Δεσποτικής εορτής των Θεοφανείων, η Εκκλησία καλεί σε **σύναξη του λαού του Θεού**, προς τιμήν του Αγίου ενδόξου προφήτου, Προδρόμου και Βαπτιστού του Κυρίου Ιωάννου. Του προσώπου που η θεία Οικονομία προνόησε να παίξει, τον ρόλο του **συνδέσμου της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης**, να προετοιμάσει την οδό για την έλευση του Κ.Η. Ιησού Χριστού, την βάπτισή του και την έναρξη του απολυτρωτικού Του έργου.

Σε ένα τροπάριο της έκτης ωδής του κανόνος για την Σύναξη του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, ο ιερός υμνωδός περιγράφει ως εξής τον Άγιο Ιωάννη: «**Προφητῶν σε σφρα-γίδα γινώσκομεν, ὡς τῆ Παλαιᾶ καὶ Καινῆ μεσιτεύσαντα, καὶ Βαπτιστὴν καὶ Πρό-δρομον, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καταγγέλομεν**» δηλ. «σε αναγνωρίζουμε ως επισφράγισμα και τελήρωμα όλων των Προφητῶν, ως σύνδεσμο και γέφυρα της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης και σε κηρύττουμε φανερά ως Βαπτιστή και Πρόδρομο του Σωτήρα μας Χριστού».

Όπως και στην περίπτωση της γεννήσεως του Χριστού, την επομένη η Εκκλησία τιμά την Υπεραγία Θεοτόκο, ως το πρόσωπο που έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στο μεγάλο γεγονός, έτσι και για τα Άγια Θεοφάνεια, η Εκκλησία την επόμενη καλεί σύναξη των πιστών προς τιμή του Αγίου Ιωάννου που πρωταγωνίστησε στη βάπτισή του Κυρίου «**ὡς τῷ μυστήριω τοῦ Θεοῦ Βαπτίσματος ὑπουργήσαντος**»

A. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ

Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος υπήρξε μια θαυμαστή (για κάθε πιστό) μορφή αγίου, αλλά και μια τραγική και ασκητική, προφητική προσωπικότητα. Η ζωή του μια συνεχής άσκηση μέσα στην απαραμύθητη έρημο και ο θάνατος του μαρτυρικός.

1. Σύλληψη και Γέννηση του Αγίου Ιωάννου

Η γέννηση του έγινε με θέλημα Θεού, από δύο πιστούς αλλά υπέργηρους γονείς, τον Ζαχαρία και την Ελισάβετ, οι οποίοι σε όλη τους την ζωή ζητούσαν με θερμά δάκρυα να τους χαρίσει ένα παιδί.

Η γέννηση του προαναγγέλθηκε από τον αρχάγγελο **Γαβριήλ** στον πατέρα του **Ζαχαρία**, ενώ αυτός θυμιάτιζε στο θυσιαστήριο θυμιαμάτων του Ναού. Εκεί ο αρχάγγελος ανήγγειλε στον γέροντα Ζαχαρία, πως η προσευχή του εισακούστηκε και η στείρα και γερόντισσα Ελισάβετ θα γεννήσει υιό «**καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην·καὶ ἔσται χαρὰ σοὶ καὶ ἀγαλλίασις καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται· ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου**».

Ο γέρων Ζαχαρίας αντέτεινε ότι ήταν και αυτός και η Ελισάβετ σε προχωρημένη ηλικία και ζήτησε σημείο για να γίνει πιστευτό αυτό το απίθανο γεγονός. Ο άγγελος του απάντησε ότι απεστάλη από τον Θεό για να του αναγγείλει το μεγάλο αυτό γεγονός και **αφού ζητά σημείο, θα μείνει κωφός και άλαλος** μέχρις ότου γεννηθεί το παιδί και του δοθεί όνομα Ιωάννης. Πράγματι, όταν ο Ζαχαρίας τελείωσε την διακονία του στον Ναό και επέστρεψε, η σύζυγός του Ελισάβετ συνέλαβε και έκρυβε από ντροπή την εγκυμοσύνη της για πέντε μήνες.

Τότε την επεσκέφθη η Μαρία (η ανηψιά της) που είχε ήδη συλλάβει τον Κ.Η. Ιησού Χριστό. Μόλις αντάλλαξαν τον καθιερωμένο ασπασμό μεταξύ τους, **το έμβρυο Ιωάννης εσκίρτησε μέσα στην κοιλιά της Ελισάβετ από αγαλλίαση**. Τότε η Ελισάβετ «**έπλήσθη Πνεύματος Αγίου**» (Λουκ. α΄41) **καί ανεφώνησεν φωνή μεγάλη καί εἶπεν· εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί καί εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καί πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με· ἰδοὺ γάρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτα μου, ἔσκίρτησε τό βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καί μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρά Κυρίου»** (Λουκ. α΄ 39-45). Πραγματοποιήθηκε δηλ. αυτό, που είχε προαγγελθεί από τον άγγελο στον Ζαχαρία ότι **«Πνεύματος Αγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ»** (Λουκ. α΄15).

Εἶναι θαυμαστό επίσης πως η Ελισάβετ, χωρίς να έχει πληροφορηθεί τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου (Μαρίας) και την εκ πνεύματος Αγίου σύλληψή της, αναγνωρίζει στο πρόσωπο της Μαρίας, την μητέρα του Κυρίου της και της προλέγει, ότι στο εξής θα την μακαρίζουν όλες οι γενεές των ανθρώπων.

Μετά την γέννηση του Ιωάννη και ενώ είχαν μαζευτεί (την 8^η ημέρα) στο σπίτι του Ζαχαρία και της Ελισάβετ, πολλοί συγγενείς για να τους συγχαρούν και να δώσουν όνομα στο παιδί, ζήτησαν από τον Ζαχαρία να τους γράψει σε πινάκι το όνομα του παιδιού. Μόλις ο Ζαχαρίας έγραψε το όνομα Ιωάννης (που σημαίνει στα Εβραϊκά **δώρο του Θεού**) λύθηκε η γλώσσα του Ζαχαρία και **«ἔλαλη εὐλογῶν τόν Θεόν»**. Τότε έπεσε φόβος από το θαύμα αυτό σε όσους κατοικούσαν στην ορεινή περιοχή της Ιουδαίας και διερωτώντο τι άραγε θα γίνει το παιδί αυτό, στο οποίο με τόσο θαυμαστό τρόπο φανερώθηκε η εύνοια του Θεού. **«Καί χεῖρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ»** (Λουκ. α΄66).

Από πολύ νωρίς ο Ιωάννης έφυγε στην έρημο, όπου ζούσε μόνος με τον Θεό, με φοβερή άσκησι, τρεφόμενος από ακρίδες (βλαστάρια από τα λιγοστά φυτά που φύτρωναν στην έρημο) και μέλι άγριο (από αγριομέλισσες). Οι σχολιαστές λένε, ότι λόγω της λειψυδρίας στην έρημο φυτρώνουν πολύ λίγα φυτά και ακόμα λιγότερα άνθη. Το μέλι επομένως που παράγουν οι άγριες μέλισσες είναι άγευστο και αιιδές. Άρα και αυτό δεν μπορούσε να θεωρηθεί χλιδή για τον ασκητή Ιωάννη. Η ενδυμασία του ήταν απέριττη και ασκητική. Φορούσε ένδυμα από τρίχες καμήλας (ένδυμα χονδροκομμένο και τραχύ στην επαφή με το σώμα του) και ζώνη δερμάτινη «περί τήν ὀσφύν αὐτοῦ» (γύρο από την μέση του). Η δερμά-τινη ζώνη, που συνηθίζουν και σήμερα να φορούν οι μοναχοί είναι σύμβολο εγκράτειας. Ήτο δε ανυπόδητος. Εκεί στο καμίνι της ερήμου, όπου δοκιμάζονται οι δυνατές ψυχές, ο άγιος Ιωάννης

άρχισε το κήρυγμα μετανοίας προς τον λαό του Ισραήλ.

2. Θαυματουργική σωτηρία του βρέφους Ιωάννη, από την σφαγή του Ηρώδη.

Πράγματι κατά την παράδοση, όταν ο Ηρώδης διέταξε την σφαγή των νηπίων κάτω των δύο ετών στην περιοχή της Βηθλεέμ, η Ελισάβετ, συνειδητοποιώντας τον θανάσιμο κίνδυνο που διέτρεχε το μικρό της βρέφος, πήρε στην αγκαλιά της τον Ιωάννη και έφυγε στο βουνό για να το σώσει από τους στρατιώτες του Ηρώδη που την κυνηγούσαν να το σκοτώσουν. Φθάνοντας στη ρίζα του βουνού, και μη μπορώντας να προχωρήσει περαιτέρω για να σωθεί, παρακάλεσε τον Θεό να την σώσει και φώναξε :«**Ὁρος Θεοῦ, δέξαι μητέρα μετά τέκνου**» (βλ. πρωτοευαγγέλιο του Ιακώβου ΧΧΙΙ στιχ. 2-3) και Ω! του θαύματος, άνοιξε το βουνό και βρέθηκε η Ελισάβετ πίσω από το βουνό. Οι στρατιώτες που την κυνηγούσαν την έχασαν. Κατά τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, η Ελισάβετ κρύφτηκε μέσα σε σπήλαιο. Ο Ηρώδης από τον θυμό του, διότι ο υιός του Ζαχαρία Ιωάννης διέφυγε την σφαγή, διέταξε να βρουν και να σκοτώσουν τον Ζαχαρία μέσα στον Ναό, πράγμα που έγινε. Για ένα επί πλέον λόγο ο Ζαχαρίας τιμωρήθηκε με θάνατο, διότι ενέγραψε την Μαριάμ μεταξύ των Παρθένων, που υπηρετούσαν στον Ναό ακόμα και μετά την γέννηση του υιού της. Αυτό διασώζεται από την Παράδοση και είναι μια επί πλέον μαρτυρία, της **«αιειπαρθενίας»** της Θεοτόκου, εκτός από την θεία Λειτουργία που αποδίδεται στον Ιάκωβο τον Αδελφόθεο, πρώτο Επίσκοπο Ιεροσολύμων, στην οποία η Παρθένος Μαρία αναφέρεται ως **«αιειάρθενος»**. Είναι προφανές ότι ο Ιάκωβος, ως μέλος της οικογένειας του «μνήστορος» Ιωσήφ, ήταν ο πλέον αρμόδιος να γνωρίζει τις ενδοοικογενειακές σχέσεις Ιωσήφ και Μαρίας. Ο Ζαχαρίας, υιός Βαραχίου, ήταν ο τελευταίος των προφητών της Παλ. Διαθήκης, που σφαγιασθηκε από τους Εβραίους.

3. Προφητία του Ζαχαρίου

Αμέσως μετά την ονοματοδοσία του Ιωάννη, και ο Ζαχαρίας **«έπλήσθη Πνεύματος Αγίου»** και ευχαρίστησε τον Θεό, διότι επεσκέφθη τον λαόν του και θα δώσει από τους απογόνους του Δαυίδ τον Σωτήρα του κόσμου. Ειδικά για τον γιο του προφήτευσε, ότι θα αναγνωρισθεί **«προφήτης του Ὑψίστου»** και θα προπορευθεί εμπρός από τον ενανθρωπίσαντα Υιό του Θεού, για να προετοιμάσει τους ανθρώπους να δεχθούν τον Σωτήρα και την σωτηρία που θα φέρει στον κόσμο.

Η σωτηρία αυτή δεν συνίστατο στην εθνική απελευθέρωση του Ισραηλιτικού λαού από τον Ρωμαίο κατακτητή, αλλά στην άφεση των αμαρτιών, που θα προέλθει, όχι από τα ενάρετα έργα των ανθρώπων, αλλά από τα γεμάτα έλεος και συμπάθεια για το ανθρώπινο γένος σπλάχνα του Θεού πατρός : **«διά σπλάχνα έλέους Θεού ήμῶν, έν οἷς έπεσκέψατο ήμᾶς άνατολή έξ ὕψους, έπιφάναι τοῖς έν σκότει καί σκιᾶ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τούς πόδας ήμῶν είς όδόν εἰρήνης»** (Λουκ. α΄ 78-79). Ένεκα της ευσπλαχνίας αυτής, μας επισκέφθηκε **«λαμπρή και θεία ανατολή»** ο εκ του ουρανού καταβάς **ήλιος της δικαιοσύνης Χριστός**, για να φωτίσει εκείνους που κάθονται απελπισμένοι στο σκότος της

πλάνης και της ασέβειας και στη σκιά της αμαρτίας και του θανάτου. Για να ενδυναμώσει την θέληση των ανθρώπων, που ένεκα της αμαρτίας εξασθένησε, ώστε η ζωή τους να μπει σταθερά στον δρόμο, που οδηγεί στην κατά Θεό ειρήνη και στην αιώνια σωτηρία.

4. Το κήρυγμα μετανοίας και η διδασκαλία του Αγίου Ιωάννου

Το δέκατο πέμπτο έτος της ηγεμονίας του αυτοκράτορα της Ρώμης **Τιβέριου**, όταν ηγεμών της Ιουδαίας ήταν ο **Πόντιος Πιλάτος**, επί Αρχιερέων **Άννα** και **Καϊάφα**, ήλθε διαταγή του Θεού προς τον Ιωάννη, υιό του Ζαχαρίου, στην έρημο όπου έμενε αυτός, να αρχίσει το κήρυγμα μετανοίας στον λαό. Κατόπιν της θείας κλήσεως, ο Ιωάννης ήλθε στα περίχωρα του Ιορδάνη και άρχισε να κηρύττει: **«Μετανοείτε ἡγγικεν γάρ ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν»** (Ματθ. γ´ 2).

Προέτρεπε δηλ. ο Ιωάννης τον λαό, να μετανοήσει και να βαπτισθεί, για να είναι έτοιμος να δεχθεί το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος Αυτό, που θα πραγματοποιούσε, ο μετά τον Ιωάννη τον Πρόδρομο Μεσσίας Χριστός, ο οποίος θα εγκαινίαζε μια νέα εποχή. Την Βασιλεία των Ουρανών, την καταλλαγή (συμφιλίωση) Θεού και ανθρώπων. Την εποχή της **Καινής Διαθήκης**, την νέα εποχή της χάριτος.

Ο Ιωάννης ήταν το προστάδιο, η προετοιμασία γι' αυτήν την εποχή: **«Φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ»** είχε προείπει ο προφήτης Ησαΐας (Ησ. μ´3-5) **«καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ»** (Ησ. νβ´ 10). Όταν δηλ. συντελεσθεί η ηθική αυτή προπαρασκευή, κάθε καλοπροαίρετος άνθρωπος, μολονότι φέρει αδύνατη σάρκα θα δει και θα απολαύσει την σωτηρία την οποία έφερε στον κόσμο ο **«ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»**, Ιησούς Χριστός.

Και συνεχίζει ο Αγ. Ιωάννης, στους ὄχλους που έφθαναν για να βαπτισθούν:

-«γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς» (Λουκ. γ´ 7). Απόγονοι των φαρμακερών φιδιών (οχιών), που έχετε κληρονομική κακία, διότι οι πρόγονοί σας ήσαν γεμάτοι από το δηλητήριο της πονηρίας και της μοχθηρίας, ποιος σας συμβούλευσε και σας έδειξε τον δρόμο να φύγετε και να σωθείτε από την οργή του Θεού, που πρόκειται σε λίγο να ξεσπάσει. Μόνο το βάπτισμα δεν σας ωφελεί. Εάν θέλετε λοιπόν να σω-θείτε από την οργή του Θεού, να κάνετε έργα αγαθά, που να είναι καρποί αληθινής μετανοίας και να μην αρχίσετε να λέτε μέσα σας ότι έχετε Πατέρα τον Αβραάμ. Διότι σας λέγω ότι ο Θεός έχει την δύναμη, ακόμη και από τους λίθους να αναστήσει απογόνους του Αβραάμ.

-«ἤδη δέ καὶ «ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (Λουκ. γ´ 9). Και συνεχίζει, ο Άγιος Ιωάννης : «Τώρα δε, ο πέλεκυς της θείας κρίσεως και οργής, βρίσκεται κοντά στη ρίζα των δένδρων, έτοιμος να κόψη σύρριζα κάθε άνθρωπο που μοιάζει με άκαρπο δένδρο. Κάθε δένδρο που δεν κάνει καλούς καρπούς, πρέπει να κόπτεται και να ρίχνεται στη φωτιά. Έτσι θα πάθει κάθε

άνθρωπος που δεν έχει καρπούς αρετής».

-«**καί ἐπηρώτων αὐτόν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν· ἀποκριθεὶς δε λέγει αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι καί ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιήτω.**» (Λουκ. γ´ 10). Τα πλήθη λοιπόν ρωτούσαν τον Ιωάννη, τι να κάνουμε για να σωθούμε από την οργή του Θεού; Εκείνος τους απεκρίθη, ότι εκείνος που έχει δύο χιτῶνες (υποκάμισα) να τα μοιρασθεί με αὐτόν που δεν έχει. Ομοίως εκείνος που έχει τροφές σε περίσσεια, να τις μοιρασθεί με εκείνον που πεινά. Εδώ το κήρυγμα του Ιωάννου ταυτίζεται με εκείνο του Χριστού.

-«**ἦλθον δέ καί τελῶναι βαπτισθῆναι καί εἶπον πρὸς αὐτόν· μηδέν πλέον παρά τό διατεταγμένο ὑμῖν πράσσετε**» (Λουκ. γ´ 12,13). Μεταξύ των άλλων ἦλθαν και τελῶνες να βαπτισθούν και τον ρώτησαν. Διδάσκαλε τι να κάνουμε; Εκείνος τους εἶπε να μην εισπράτ-τετε τίποτα παραπάνω από εκείνο που σύμφωνα με τον νόμο πρέπει να εισπράξετε.

-«**ἐπηρώτων δέ αὐτόν καί στρατευόμενοι λέγοντες· καί ἡμεῖς τι ποιήσωμεν; Καί εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδέν συκοφαντήσητε, μηδέ διασεισητε καί ἀρκεῖσθαι τοῖς ὄψωνίοις ὑμῶν**» (Λουκ. γ´ 14). Τον ρώτησαν δε και στρατιωτικοί. Και εμεῖς τι να κάνουμε. Και εἶπε προς αὐτούς. Μην κατηγορήσετε ψευδῶς κανένα και μην εκβιάσετε με τον φόβο και την απειλή κανένα, για να αποσπάσετε χρήματα εξ αὐτοῦ· να αρκείσθε στο μισθό που σας δίνει το δημόσιο.

-«**Προσδοκῶντος δέ τοῦ λαοῦ καί διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περί τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτός εἶη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἀπασι λέγων· ἐγώ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμί ἱκανός λῦσαι τόν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτός ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καί πυρί**» (Λουκ. γ´ 15-17). Επειδή ο λαός περίμενε τον Μεσσία, διερωτώντο ὅλοι μήπως αὐτός εἶναι ο Χριστός. Ο Ιωάννης απεκρίθη σε ὅλους ότι ἐγώ σας βαπτίζω με κοινό νερό. Αλλά ἔρχεται, μετὰ ἀπό μένα ο ἰσχυρότερός μου, στον οποίο ἐγώ δεν εἶμαι ἄξιος ούτε τα κορδόνια των υποδημάτων του να λύσω. Αὐτός θα σας βαπτίσει με Πνεύμα Ἅγιο και με το καθαρικό πυρ της χάριτος.

-«**οὗ τό πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καί διακαθαριεῖ τήν ἄλωνα αὐτοῦ καί συνάξει τόν σίτον εἰς τήν ἀποθήκην αὐτοῦ, τό δέ ἄχυρον κατακαύσει πυρί ἀσβέστῳ**» (Λουκ. γ´ 17). Και συνεχίζει ο Αγ. Ιωάννης για τον Χριστό, ότι μοιάζει με τον καλό γεωργό που κρατά στο χέρι του φτυάρι και λιχνίζει. Το φτυάρι εἶναι η **δικαία κρίση** και το αλώνι του **ο κόσμος ολόκληρος**. Θα συνάξει το στάρι στην αποθήκη, δηλ. τους εναρέτους ανθρώπους στην Βασι-λεία του Θεού. Το δε ἄχυρο, δηλ. τους αμετανόητους αμαρτωλούς, θα κατακαύσει με φωτιά που δεν σβύνει ποτέ, υπονοώντας την αιώνια κόλαση. Αὐτά και πολλά ἄλλα ἔλεγε στον λαό, που βρίσκονταν μέσα σε πνευματική αθλιότητα. Εκήρυττε και συγχρόνως προανήγγελε ότι ἔρχεται σε λίγο, ο αναμενόμενος Σωτήρας Χριστός.

5. Το μαρτυρικό τέλος του Αγίου Ιωάννη

Ο Άγιος Ιωάννης εκτός από προφήτης του Θεού, πρόδρομος και βαπτιστής του Χριστού **υπήρξε και άφοβος ελεγκτής** της κρατικής εξουσίας απευθύνοντας το αδυσώπητο **«οὐκ ἔξεστι (δεν σου επιτρέπεται) σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου»** στον τετράρχη Ηρώδη Αντύπα. Αυτός ήταν γιος του αιμοσταγούς **Ηρώδη του Μεγάλου** (έτσι είναι γνωστός στην Ιστορία), που δεν δίστασε να σφάξει τα 14.000 αθώα νήπια, προκειμένου να πετύχει την εξόντωση του βρέφους Ιησού, που νόμιζε ότι απειλούσε την εξουσία του. Ο Ηρώδης Αντύπας, συζούσε παράνομα με την γυναίκα του αδελφού του Φιλίππου, την Ηρωδιάδα.

Κατά τον Ευαγγελιστή Λουκά, **«Ὁ δε Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ (δηλ. του Ιωάννου), προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννη ἐν τῇ φυλακῇ»** (Λουκ. γ' 19). Ο Ηρώδης, παρά το ότι συμπαθούσε τον Ιωάννη, διότι τον θεωρούσε προφήτη, πιεζόμενος από την Ηρωδιάδα, γυναίκα του αδελφού του με την οποία συζούσε παράνομα και για να φράξει το στόμα του Ιωάννη τον συνέλαβε και τον έκλεισε στη φυλακή.

Ο Ιωάννης έμεινε στη φυλακή περίπου 10 μήνες, μέχρις ότου έφθασαν τα γενέθλια του Ηρώδη Αντύπα. **«γενεσίων δέ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσῃται. Ἡ δέ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, δός μοι φησὶν ὧδε ἐπὶ πινάκι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ δέ τούς ὄρκους καὶ τούς συνακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι, καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννη ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πινάκι καὶ ἐδόθη τῷ κοράσιῳ καὶ ἠνεγκε τῇ μητρί αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ»** (Ματθ. ιδ' 6-11) δηλ. «στα γενέθλια του ο Ηρώδης Αντύπας είχε καλέσει όλους τους άρχοντες και μεγιστάνες του βασιλείου του. Αφού αυτός και οι συνδαιτυμόνες του έφαγαν και ήπιαν, ήλθε στο μέσον αυτών η νεαρή κόρη της Ηρωδιάδος η Σαλώμη. Αυτή δε χόρεψε τόσο καλά που άρεσε πολύ στον Ηρώδη, ο οποίος της υπεσχέθη με όρκο να ζητήσει οποιοδήποτε δώρο μέχρι το μισό του βασιλείου του. Η νεαρή Σαλώμη συμβουλευτήκε την μητέρα της τι να ζητήσει. Η μητέρα της Ηρωδιάς, της είπε να ζητήσει την κεφαλή του Ιωάννη σε μια πιατέλα. Ο Ηρώδης λυπήθηκε πολύ, αλλά δεν θέλησε να αθετήσει τον όρκο του ενώπιον των μεγιστάνων και διέταξε τον αποκεφαλισμό του Ιωάννη μέσα στη φυλακή. Πράγματι οι στρατιώτες έφεραν την κεφαλή του Ιωάννη και την έδωσαν στην Σαλώμη. Οι μαθητές του Ιωάννη παρέλαβαν το σώμα του και το έθαψαν. Μετά από αυτό ανήγγειλαν στον Ιησού το γεγονός.»

Έτσι μαρτυρικά τελείωσε την ζωή του ο τελευταίος και μέγιστος των προφητών Ιωάννης ο προφήτης, πρόδρομος, βαπτιστής και μάρτυς. Η Εκκλησία εορτάζει τον αποκεφαλισμό του Ιωάννη την 29^η Αυγούστου και έχει ορίσει την ημέρα ως αυστηρή νηστεία. Εξυμνεί τον Αγ. Ιωάννη με το εξής απολυτίκιο: **«Μνήμη δικαίου μετ' έγκωμίων, σοί δέ άρκέσει ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου Πρόδρομε. Άνεδείχθης γάρ ὄντως καὶ Προφητῶν σεβασμιώτερος, ὅτι ἐν ρείθροις κατηξιῶθης βαπτίσει τὸν κηρυττόμενον. Ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω καὶ τοῖς ἐν Ἄδῃ, Θεὸν φανερωθέντα ἐν**

σαρκί, τόν αἶροντα τήν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, καί παρέχοντα ἡμῖν τό μέγα ἔλεος» δηλ. ότι ο Αγ. Ιωάννης ο πρόδρομος ήταν δίκαιος με πολλά εγκώμια, αφού και ο ίδιος ο Χριστός μαρτύρησε, ότι είναι ο σπουδαιότερος πάντων των ανθρώπων όλων των εποχών. Υπήρξε ο τελευταίος και ο πιο σεβάσμιος των Προφητών της Παλ. Διαθήκης, γι' αυτό και αξιώθηκε να βαπτίσει τον Χριστόν που εκήρυττε ως Μεσσία. Και αφού υπερασπίστηκε την αλήθεια μέχρι θανάτου, έφερε και την καλή αγγελία στον Άδη, ότι εμφανίστηκε με σάρκα ως άνθρωπος ο Θεός, στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Είναι αυτός, που θα σηκώσει στους ώμους του την αμαρτία όλου του κόσμου και θα χαρίσει στην ανθρωπότητα την συγγνώμη και το έλεος του Θεού.

B. Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΩΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ, ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Ο Αγ. Ιωάννης όπως προαναφέραμε ήταν το επισφράγισμα όλων των προφητών της Παλαιάς Διαθήκης και ο μέγιστος αυτών. Αυτό το επιβεβαίωσε και ο ίδιος ο Κύριος όταν είπε ότι **«οὐκ ἐγήγερται μείζων τῶν ἐν γεννητοῖς γυναικῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ»** δηλ. δεν γεννήθηκε φυσιολογικός άνθρωπος σπουδαιότερος (μείζων) από τον Ιωάννη τον βαπτιστή. Η προφητική του ιδιότητα δεν εξαντλείται, με το να λέει λόγια του Θεού, αλλά με το να προαναγγέλει και τελικά να υποδείξει το πρόσωπο του Ιησού, ο οποίος ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας.

Ήταν **Πρόδρομος**, διότι απεστάλη να προετοιμάσει τους συμπατριώτες του για να δεχθούν τον Κ.Η. Ιησού Χριστό. Όταν ο Ιωάννης είδε τον Ιησού ερχόμενου προς αυτόν είπε: **«Ἴδε ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ αἶρων τήν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτος ἐστὶ περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθεν μου γέγονεν, ὃτι πρῶτος μου ἦν[1]**»(Ιωαν. α' 29-30). Τέλος αξιώθηκε και να βαπτίσει τον Κύριο αφού είδε το Άγιο Πνεύμα να κατεβαίνει από τον ουρανό και να κάθεται επ' αυτού και την φωνή του Πατρός να επιβεβαιώνει την υιότητα του Υιού και δευτέρου Προσώπου της Αγ. Τριάδος λέγων: **«Οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ ἠυδόκησα[2]**». Ο Ιωάννης είχε αντιρρήσεις να βαπτίσει τον Χριστό, ο οποίος ήταν ανα-μάρτητος. Του αντέτεινε δε ότι **«ἐγὼ χρειάν ἔχω ὑπό σοῦ βαπτισθῆναι»**. Ο Χριστός δεν του άφησε περιθώρια λέγοντας **«ἄφες ἄρτι οὕτω γάρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην»** διότι έπρεπε να δώσει υπόδειγμα υπακοής και τηρήσεως του νόμου εις όλα στους ανθρώπους (πληρώσαι πᾶσαν δικαιοσύνην). Στην πραγματικότητα όμως δεν είχε ανάγκη να βαπτιστεί, διότι ήταν αναμάρτητος.

6. Ο Ιωάννης ο βαπτιστής δεν είναι Μετενσάρκωση του προφήτη Ηλία (βλ.Ματθ. ια' 14, ιζ' 12, Μαρκ. θ' 13).

Διαβάζουμε στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο : **«Πάντες γάρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν·καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ὁ Ἥλιος ὁ μέλλων ἔρχεσθαι[3]**» (Ματθ ια' 14).**«λέγω δέ ὑμῖν ὅτι Ἥλιος ἤδη ἦλθεν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν ἀλλ' ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν... τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς[4]**» (Ματθ. ιζ' 12, 13).

Με τα χωρία αυτά, οι οπαδοί της μετενσάρκωσης ισχυρίζονται ότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής ήταν η μετενσάρκωση του προφήτη Ηλία και ότι ο Χριστός το επιβεβαιώνει στους μαθητές του. Και εδώ πρόκειται για παρανόηση των χωρίων. Διότι, ο Ηλίας δεν μπορεί να μετενσαρκωθεί, αφού δεν έχει πεθάνει, αλλά ανηρπάγει στον ουρανό με πύρινο άρμα. Πρόκειται όμως να ξαναέλθει. Σύμφωνα με την Αποκάλυψη του Ιωάννη του Θεολόγου, πριν τη Δευτέρα Παρουσία, θα έλθουν οι δύο προφύτες της Π. Διαθήκης **Ηλίας** και **Ενώχ** (που δεν έχουν πεθάνει), να αποκαλύψουν στους ανθρώπους την ταυτότητα του Αντίχριστου και να μαρτυρήσουν δημοσίως.

Ο Χριστός διακρίνει σαφώς τον προφήτη Ηλία από τον Βαπτιστή Ιωάννη. Για τον Ιωάννη λέγει ότι είναι ο τελευταίος των προφητών και «μείζων πάντων των εν γεννητοίς γυναικών» (Ματθ ια΄ 11) (δηλ. μεγαλύτερος και σπουδαιότερος πάντων των ανθρώπων που γεννήθηκαν φυσιολογικά από γυναίκα». Όμως συμπληρώνει ότι **«καί αὐτός (ο Ιωάννης) προελεύσεται (θα έλθῃ πρὶν) ἐνώπιον αὐτοῦ (του Χριστοῦ) ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλιοῦ»** (Λουκ α΄ 17). Τα λόγια του Κυρίου σημαίνουν ότι ο Ιωάννης θα έχει το θάρρος και την ατρόμητη παρρησία του Ηλία. Και οι δύο αντιτάχθηκαν στους ισχυρούς της εποχής τους, ο μεν Ηλίας στην βασίλισσα Ιεζάβελ, ο δε Ιωάννης στην Ηρωδιάδα.

Ο ίδιος, ο Ιωάννης ο πρόδρομος ερωτηθείς από τους μαθητές του **«τί οὖν; Ἡλίας εἶ σύ ; λέγει οὐκ εἰμί»** (Ιωαν α΄ 21) απήντησε, ότι δεν είναι ο Ηλίας. Επίσης ο Ηλίας εμφανίζεται στην Μεταμόρφωση του Κυρίου στο όρος Θαβώρ, μαζί με τον Μωϋσή. Η Μεταμόρφωση του Χριστού, έγινε μετά τον θάνατο (δι' αποκεφαλισμού) του Ιωάννη. Αν ο Ιωάννης ήταν η μετενσάρκωση του Ηλία, οι μαθητές του Χριστού θα έβλεπαν στη θέση του Ηλία, τον Ιωάννη, τον οποίον γνώριζαν διότι είχαν υπάρξει μαθητές του.

7. Ο Αγ. Ιωάννης στην Αγ. Γραφή και στην Παράδοση της Εκκλησίας

Ο Άγιος Ιωάννης, εκτός από Πρόδρομος και Βαπτιστής του Χριστού έχει πολλά άλλα ονόματα στην παράδοση της Εκκλησίας μας. Στην Παλαιά Διαθήκη ονομάστηκε προφητικά από τον Ησαΐα **«φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ»** (Ησ. μ΄ 3) διότι προετοίμασε και προλείανε τις καρδιές των ανθρώπων για να δεχθούν το κήρυγμα του Κυρίου. Ονομάστηκε επίσης **«φωνή τοῦ Λόγου», «λύχνος τοῦ Φωτός», «ὁ ἑωσφόρος τοῦ Ἡλίου»** (δηλ. ο αυγερινός του Ηλίου) και ο **«φίλος τοῦ Νυμφίου»**. Παρά τις μεγάλες προνομίες, με τις οποίες τον τίμησε ο Θεός, ο Άγιος Ιωάννης παρέμεινε βαθύτατα ταπεινός και είχε πάντα την βαθειά συναίσθηση, πως ήταν το λυχνάρι απέναντι στο φως, ο υπηρέτης μπροστά στον Δεσπότη, ο άνθρωπος μπροστά στον Θεό. Όταν εμφανίστηκε ο Χριστός, ο Ιωάννης από συστολή έλεγε στους μαθητές του: **«Ἐκεῖνον (δηλ. τον Χριστό) δεῖ αὐξάνειν, ἐμέ δέ ἐλαττοῦσθαι»**.

Η έρημος ήταν ο τόπος της διαμονής και του κηρύγματος του Αγ. Ιωάννη. Ο Ματθαίος την ονομάζει **«έρημον της Ιουδαίας»** και ο Λουκάς **«περίχωρον του Ιορδάνου»**. Ο Αγ. Νικόδημος ο Αγιορείτης θεωρεί την έρημο με αλληγορική έννοια

λέγοντας: «**Εἰ δέ θέλει νά νοήση τινάς ἔρημον, τούς ἐρήμους ὄντας ἀνθρώπους πάσης θεογνωσίας καί ἀγαθο-εργίας, ἀρμόζει νά νοήση παρά τῶν ἀνθρώπων τό «φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ»** δηλ. ἡ πραγματική ἐρημος εἶναι ἡ καρδιά του ἀνθρώπου, που εἶναι μακριά ἀπό κάθε θεογνωσία καί ἀγαθοεργία. Ἐνας νεώτερος του Ἀγ.Νικοδήμου, σχολιαστής του Ευαγγελίου λέει: «**ο Ἰωάννης κράζει στήν ἐρημο. Γιατί δέν υπάρχει ἐρημος πιο καταθλιπτική ἀπό τήν ἀκοή των ἀνθρώπων που δέν θέλουν νά ἀκούσουν καί ἀπό τὰ μάτια που δέν θέλουν νά δουν...**»

Ο Ἰωάννης εἶναι ἀπό τους πιο ἀγαπημένους ἀγίους τῆς Εκκλησίας. Σε κάθε χωριό καί σε κάθε πόλη θα βρούμε ἕνα ἐκκλησάκι ἢ ἕνα μεγαλοπρεπὴ νὰ ἀφιερωμένο στον ἅγιο Ἰωάννη τον Πρόδρομο. Οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ τον τιμοῦν με μεγάλη εὐλάβεια κάνοντας λειτουργίες, ἀγρυπνίες, πανηγύρια στή μνήμη του, γιατί εἶναι πολύ κοντά στον Χριστό καί στήν Παναγία. Γιατί κάνει πολλά θαύματα σ' ὅποιον ζητάει με πίστη καί εὐλάβεια τὴν μεσιτεία του στον Χριστό. Ὅσοι ἀκούν καί διαβάζουν τον βίο του διδάσκονται, πως πρέπει νά εἶναι ἀγνοί, καθαροί καί ταπεινοί, ὅπως ἐκεῖνος, που ἀξιώθηκε νά υπηρετήσῃ το σωτηριώδες σχέδιο του Θεοῦ, νά Τον βαπτίσει καί νά μαρτυρήσῃ για τὴν ἀλήθεια με τὴν ἴδια του τὴν ζωὴ.

Ὅμως πέρα ἀπό ὅλα αὐτά, ο Πρόδρομος εἶναι καί ο ἀφοβος ἐλεγκτῆς τῆς παρανομίας καί τῆς ἀνηθικότητας. Χωρὶς νά υπολογίσει τις πιθανές συνέπειες για τὴ ζωὴ του, ἀπηύθυνε στον ἰσχυρὸ τῆς ἐποχῆς του Ἡρώδη Αντύπα τὸ «**οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου**». δηλ. δέν σου ἐπιτρέπεται νά ἔχεις τὴν γυναῖκα του ἀδελφοῦ σου. Ο ἅγιος Ἰωάννης ο Πρόδρομος εἶναι ἕνας **αυστηρὸς ἅγιος**. Βροντοφωνάζει στον καθένα μας σε κάθε ἐποχὴ τὸ «**οὐκ ἔξεστί σοι**» ὅταν παραβλέπουμε καί ἀθετούμε τὸ θέλημα του Θεοῦ. Ὄταν παραβιάζου-με τὴν ἠθική.

Ἡ Εκκλησία ἔχει καθιερώσει νά εορτάζεται ἡ μνήμη του Ἀγίου Ἰωάννου πολλές φορές μέσα στο ἔτος:

-**τὴν 29^η Αυγούστου**, ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς του, στήν ὁποία ἔχει ὀρισθεῖ καί ἀυστηρὴ νηστεία

-**τὴν 23^η Σεπτεμβρίου** εορτάζεται ἡ σύλληψις του ἀγίου ὑπὸ τῆς ἀγίας Ελισάβετ (6 μῆνες πρὶν τον Ευαγγελισμό τῆς Θεοτόκου)

-**τὴν 24^η Ἰουνίου** εορτάζεται ἡ γέννηση του ἀγίου Ἰωάννου

-**τὴν 24^η Φεβρουαρίου** εορτάζεται ἡ πρώτη καί ἡ δεύτερη εὐρεση τῆς τιμίας κεφαλῆς του Προδρόμου

-**τὴν 25^η Μαΐου** εορτάζεται ἡ Τρίτη εὐρεση τῆς τιμίας κεφαλῆς του. Ἐπίσης στον εβδομαδιαῖο εὐρτίο κύκλο, ἡ Εκκλησία ἔχει καθιερώσει τὴν **Τρίτη** ως ἡμέρα μνήμης του Προδρόμου.

8. Ο ἅγιος Ἰωάννης ο Πρόδρομος στήν Ὁρθόδοξη Ἀγιογραφία

Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος και βαπτιστής του Χριστού, είναι ο **πιο ασκητικός** από τους αγίους. Η πιο αποπνευματικοποιημένη μορφή της αγιογραφίας. Η παράδοση τον χαρακτήρισε ως **«το πτηνό της Ερήμου»**.

Ο επίσης σπουδαίος ασκητής, Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης τον περιγράφει ως εξής: **«Ήτον κατά τήν σωματικήν θεωρίαν άγριος καί φοβερός καί άνόμιος μέ τούς άλλους άνθρωπους, διά τήν πολυχρόνιον έν ταίς έρήμοις διατριβήν. αυτός είχε τά μαλλιά τής κεφαλής πεπυκνωμένα καί άχτένιστα. αυτός είχε κεκαυμένον ύπό τοῦ ήλίου τό πρόσωπον. αυτός ήταν λεπτός εις τό σῶμα, καί τόσον λεπτούς είχε τούς βραχίονας καί τά πλευρά ὡστε έφάινοντο ὡς άράχνης καί τά σκέλη του έπαρομοιάζαν μέ τά σκέλη άκρίδων. ή όμιλία του ήτον τραχειά έν ταυτῶ καί γλυκεία. τραχειά μέν διά τό όνειδιστικόν, γλυκεία δέ διά τό κήρυγμα τής μετανοίας. διότι έλεγε πρός τούς Ιουδαίους: «γεννήματα έχιδνών (τούτο είναι το τραχύ και άγριον), ποιήσατε καρπούς άξιους μετάνοιας» (τούτο είναι το γλυκύ και πράον της ομιλίας). καί διά νά είπω καθολικῶς, καθώς ήτον ή τροφή τοῦ Ιωάννη μέλι άγριον, οὔτω καί ή διδασκαλία του, ήτο σμιγμένη μέ γλυκύτητα καί μέ σκληρότητα»**.

Σ' αυτή την παράδοση των Αγίων Πατέρων στηρίζεται η σημερινή ορθόδοξη αγιογραφία, που εικονογραφεί τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο. Ο μεγάλος σύγχρονος αγιογράφος της Εκκλησίας **Φώτης Κόντογλου**, περιγράφει ως εξής την εικόνα του Προδρόμου: **«Ίσταται επάνω εις μίαν πέτραν, ως άγριον όρνεον, πτερωτός με λεπτούς πόδας, φορών κατάσαρκα μηλωτήν εκ δέρματος καμήλου, κοντήν έως ολίγον κάτω από το γόνατο και επάνωθεν αυτής είναι τυλιγμένος εις ιμάτιον λαδοπράσινον. Η κεφαλή του είναι αναμαλλιασμένη ωςάν άγριος πρίνος... Οι οφθαλμοί περίλυποι μακράν ατενίζοντες, το στόμα μελαγχολικόν. Η έκφρασίς του αυστηρά μετά μειλιχίας εγκαρτερήσεως. Η κόμη πολυπλόκαμος πίπτει επί των ώμων. Το πρόσωπόν του είναι λιπόσαρκον και μελαμψόν από τον καύσωνα της ερήμου. Τα μαλλιά του και τα γένεια του έχουν τας τρίχας ηγριωμένας από την κακοπάθειαν και τον άνεμον. Το όμμα του σκληρόν και πλήρες εγκαρτερήσεως. Η μύτη του γυριστή, τα μηλομάγουλα του εξέχοντα. Βαθυμάγουλος, μακρόλαιμος, με το στήθος του γυμνόν όπου ξεχωρίζουν τα κόκκαλα κάτω από το μελαμψόν δέρμα. Με την δεξιά κάμνει το σχήμα της ευλογίας και με την αριστεράν κρατεί κοντάρι με σταυρόν και ειλητάριον ανοικτόν (το οποίον είτε λέγει «*ϊδε ό άμνός τοῦ Θεοῦ, ό αἴρων τήν άμαρτίαν τοῦ κόσμου*», είτε όταν παρουσιάζεται κηρύττων στην έρημο «*Μεταννοεΐτε, ήγγικε γάρ ή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν*»). Εις την δεξιάν γωνίαν της εικόνας επάνω εις μίαν πέτραν, ευρίσκεται δοχείον μέσα εις το οποίον ευρίσκεται κομμένη η κεφαλή του. Εις την αριστεράν υπάρχει ένα άγριον δένδρον, μια δρύς και ανάμεσα εις τα κλωνάρια της φαίνεται μια αξίνη σφηνωμένη, η οποία συμβολίζει τα λόγια του προφήτου: «*Ἦδη ή αξίνη πρός τήν ρίζαν τῶν δένδρων κείται* (Ματθ γ' 10), *έτοίμη νά κόψη πᾶν δένδρον μή ποιούν καρπόν*». Με την αξίνα συμβολίζεται ο **πέλεκυς της θείας κρίσεως και οργής** που θα κόψει κάθε άνθρωπο που δεν έχει καρπούς αγάπης και μετάνοιας». Εις τους ώμους του είναι φυτρωμένες άγριες πτέρυγες αετού κατά το προφητικόν ρήμα:**

«**Ίδού ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρό προσώπου σου, τοῦ κατασκευάσαι τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου**» (Μαρκ α΄2, και Μαλαχ γ΄1). Οι πτέρυγες αυτές συνεργούν εις το να φαίνεται «**το ιερόν τούτο πτηνόν** (δηλαδή, ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος) **πλέον υπερφυές**». (βλ. Φώτη Κόντογλου «Έκφρασις», τεύχος Α΄σελ 86-87).

Στην **εικόνα της βαπτίσεως** ο Χριστός βρίσκεται μέσα στον ποταμό Ιορδάνη. Ο Πρόδρομος Ιωάννης στέκεται στην αριστερά όχθη, ακουμπώντας το δεξί του χέρι στο κεφάλι του Χριστού. Πάνω από το κεφάλι του Χριστού κατεβαίνει σαν περιστέρι το Άγιο Πνεύμα, βγαίνοντας μέσα από ένα **κύκλο με ακτίνες και άκτιστο φώς** και παριστάνει τη Θεότητα. Μέσα στο νερό, κάτωθεν του Χριστού πλέουν αριστερά ένας ηλικιωμένος άνδρας που παριστάνει **τον Ιορδάνη ποταμό** και δεξιά μια γυναίκα, που παριστάνει **τη θάλασσα που «είδε και έφυγε»**. Στη δεξιά όχθη του ποταμού παρίστανται άγγελοι. σε κάποιες εικόνες κάτω από την σανίδα που πατάει ο Χριστός βγαίνουν φίδια που παριστάνουν τους δαίμονες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Χωρία από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη
2. Έρωσ ορθοδοξίας Π. Πάσχου
3. Ιωάννης ο Βαπτιστής (Κείμενα- Εικόνες), Ελένης Πρωτοπαπαδάκη- Παπακωνσταντίνου, Αθήνα 1993

[1] **Να ο αμνός** (αρνί που προορίζεται για θυσία) **του Θεού**, που σηκώνει την αμαρτία του κόσμου. Αυτός είναι για τον οποίον σας είπα» «Ύστερα από μένα έρχεται κάποιος που είναι ανώτερός μου, διότι υπήρχε πριν από μένα»

[2] «Αυτός είναι ο υιός μου ο αγαπητός στον οποίο ευαρεστούμαι»

[3] Όλοι οι προφήτες και ο Νόμος μέχρι του Ιωάννη προφήτευσαν και αν θέλετε να το παραδεχθείτε, αυτός είναι ο Ηλίας, ο οποίος έμελε να έρθει. Σας λέγω δε ότι ο Ηλίας ήλθε (στο πρόσωπο του Ιωάννου του Βαπτιστού), αλλά δεν τον αναγνώρισαν και του έκαναν όσα θέλησαν (δηλ. τον σκότωσαν).

[4] Τότε κατάλαβαν οι μαθητές ότι περί του Ιωάννου του Βαπτιστού είπε σ' αυτούς.